

یاد آفرت

تفسیر سوره‌ی تغابن

استاد علی مهدری دامغانی دامت برکاته

www.ketab.ir

یاد آخرت (تفسیر سوره تغابن)

آیت الله شیخ علی مهدوی دامغانی دامت برکاته

تهیه و تنظیم: مکتبه مهدویه

انتشارات دلیل ما

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: پرتوشمس

چاپخانه: نگارش

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۱۷-۱-۳

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۳۷۷۴۲۱۸ - ۳۷۷۳۳۴۱۳ (+۹۸۲۵)

آدرس: قم، خیابان معلم، مجتمع اشرف

طبقه ششم، واحد ۱۲ و ۱۳

www.dalilema.ir (با امکان خرید اینترنتی)

Info@dalilema.ir سامانه پیام: تاه: ۰۱۴۰۱۴۰

مراکز بخش:

- ۱) قم، خ معلم، مجتمع ناشران، طبقه ششم، واحد ۹، تلفن: ۳۷۷۴۴۹۸۸ و ۳۷۷۳۳۴۱۳
- ۲) قم، خ صفائی، رویروی کوچه ۳۸، پلاک ۷۵۹، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۳۷۷۳۷۰۱۱ - ۳۷۷۳۷۰۰۱
- ۳) تهران، خ انقلاب، خ فخررازی، فروشگاه دلیل ما، پلاک ۶۱، تلفن ۶۶۴۶۴۱۴۱
- ۴) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع شمالی، بوغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۳۲۲۳۷۱۱۳ - ۵
- ۵) تبریز، خ امام، پاساژ تربیت، زیر زمین، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۳۵۵۳۷۵۴۱

سرشناسه: مهدوی دامغانی، علی، ۱۳۴۱ -

عنوان و نام پدیدآور: یاد آخرت: تفسیر سوره تغابن / علی مهدوی دامغانی

مشخصات نشر: تهران: دلیل ما، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۵۱۲ ص.

شابک: 978-964-397-971-3

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۵۰۱ - ۵۱۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

یادداشت: نمایه.

موضوع: تفاسیر (سوره تغابن)

موضوع: تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴

رده بندی کنگره: BP1۰۲/۸۷/م۹ ۱۳۹۴: ۲

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۸

شماره کتابشناسی ملی: ۴۱۰۵۸۷۸:

شماره کتابشناسی ملی

فهرست مطالب

۱۹	.....	سرآغاز
۲۳	.....	سخن امام صادق علیه السلام
۲۹	.....	تفسیر سوره یوسف با کلام تغانین
۳۵	.....	آیه ۱
۳۵	.....	● جهات مورد بحث در آیه
۳۵	.....	□ جهت اول: تسبیح
۳۵	.....	تسبیح در لغت
۳۶	.....	تسبیح در اصطلاح
۳۸	.....	اهمیت تسبیح
۳۸	.....	الف: فرمان به تسبیح در قرآن
۴۰	.....	ب: تسبیح موجودات
۴۱	.....	ج: قائم بودن هدایت بر تسبیح
۴۲	.....	ادله ی برتری تسبیح
۴۳	.....	د: تسبیح در روایات
۴۶	.....	ه: تسبیح در سیره ی پیامبران علیهم السلام
۴۷	.....	و: تسبیح در سیره ی امامان معصومین علیهم السلام
۴۹	.....	آثار تسبیح

۴۹	۱- تسبیح منجی است
۵۰	۲- حج فقرا
۵۳	۳- سبب آمرزش گناهان
۵۴	۴- بزرگداشت حق و سبب رحمت بندگان
۵۴	اقسام تسبیح
۵۶	چگونگی تسبیح عمومی موجودات
۵۸	مراتب تسبیح
۶۰	کیفیت تسبیح موجودات
۶۵	۱- گفت‌وگوی از المؤمنین اللذان با ازدها
۶۷	۲- گفت‌وگوی امیر المؤمنین علی با اهل بیت
۷۱	تسبیح عمومی موجودات در روایات
۷۳	□ جهت دوم: مذک
۷۷	اقسام مالکیت
۸۲	□ جهت سوم: حمد
۸۲	معنای حمد
۸۳	علت انحصار حمد برای خدا
۹۱	آیهی ۲
۹۱	انسان چیست؟
۹۱	● جهات مورد بحث در آیهی دوم
۹۳	آفرینش برتر از موجودی کم ارزش
۹۵	مراحل خلقت انسان
۹۷	نشانه‌های قدرت خداوند در مراحل جنین
۱۰۳	تقدم کافر بر مومن

- استدلال جبریون از آیه‌ی مورد بحث ۱۰۵
- بطلان استدلال جبریون ۱۰۶
- استدلال به آیات بدون توجه به آیات دیگر ۱۰۷

آیه‌ی ۳ ..... ۱۱۳

- تفسیر ۱۱۳

آیه‌ی ۴ ..... ۱۲۳

- تفسیر ۱۲۳
- جهات مورد بحث در این آیه‌ی مبارکه ۱۲۳
- جهت اول: مراحل علم الهی ۱۲۳
- جهت دوم: ارزش علم و دانش ۱۲۵
- برتری علم و دانش از دیدگاه عقل ۱۲۵
- فضیلت و برتری علم در آیات ۱۲۵
- برتری علم و دانش از دیدگاه روایات ۱۲۶

آیه‌ی ۵ ..... ۱۲۹

- تفسیر ۱۲۹
- معنای واژه‌ها ۱۲۹
- توضیح آیه ۱۳۰

آیه‌ی ۶ ..... ۱۳۱

- تفسیر ۱۳۱
- آیاتی که در آنها غنا و بی‌نیازی خداوند بیان شده ۱۳۶

آیه‌ی ۷

- ۱۴۱ ..... تفسیر
- ۱۴۱ ..... ● جهات مورد بحث در آیه‌ی شریفه
- ۱۴۲ ..... □ جهت اول: معنای واژه‌ی «زعم» و موارد آن در قرآن
- ۱۴۲ ..... آیاتی که واژه «زعم» در آنها آمده
- ۱۴۴ ..... □ جهت دوم: آینده‌ی انسان از دیدگاه اندیشمندان
- ۱۴۶ ..... ۱- نظریه‌ی مادی‌گرایان و دهریون
- ۱۴۷ ..... پاسخ به مادی‌گرایان
- ۱۴۸ ..... بیان اندیشه‌ی مادی‌گرایان در آیه‌ی «دهریون» از زبان قرآن
- ۱۵۲ ..... ۲- دیدگاه قایلین به تناسخ
- ۱۵۳ ..... تناسخ در لغت
- ۱۵۴ ..... محل بیدایش عقیده‌ی تناسخ
- ۱۵۵ ..... تناسخ از دیدگاه اسلام
- ۱۵۷ ..... تناسخ از دیدگاه روایات
- ۱۶۰ ..... ۳- اعتقاد به معاد
- ۱۶۱ ..... دلایل ضرورت معاد
- ۱۶۱ ..... الف) آیات
- ۱۶۳ ..... برخی دیگر از دلایل قرآنی برای اثبات معاد
- ۱۶۳ ..... ۱- هدفمندی آفرینش
- ۱۶۴ ..... ۲- عدل خداوند
- ۱۶۷ ..... ۳- تکامل انسان
- ۱۶۸ ..... ب) روایات

- ۱۶۹ ..... معنای لغوی «نبا» .....
 ۱۷۰ ..... برخی از آیاتی که ماده‌ی «نبا» در آن‌ها آمده .....
 ۱۷۳

آیه‌ی ۸

- ۱۷۳ ..... تفسیر .....
 ۱۷۴ ..... ● جهات مورد بحث در آیه‌ی مبارکه .....
 ۱۷۴ ..... □ جهت اول: معنا و حقیقت ایمان .....
 ۱۸۰ ..... فرمان به ایمان در آیات دیگر .....
 ۱۸۲ ..... درجات ایمان .....
 ۱۸۵ ..... ثمره‌ی ایمان و سرور عام نیک برای مومنان .....
 ۱۸۷ ..... مراحل اجر و پاداش مومنان .....
 ۱۸۹ ..... جدایی ناپذیری ایمان به خدای متعال و پیامبر ﷺ .....
 ۱۹۰ ..... ایمان به خدای متعال و رسول اکرم ﷺ در قرآن .....
 ۱۹۲ ..... □ جهت دوم: تعریف نور و تاثیرات آن .....
 ۱۹۵ ..... مقصود از نور در آیه‌ی مورد بحث .....
 ۱۹۷ ..... ولایت و امامت حقیقت نور .....
 ۲۰۳ ..... مصادیق نور .....
 ۲۱۱

آیه‌ی ۹

- ۲۱۱ ..... تفسیر .....
 ۲۱۱ ..... ● جهات مورد بحث در آیه .....
 ۲۱۱ ..... □ جهت اول: نام‌های قیامت در قرآن .....
 ۲۱۳ ..... برخی از نام‌های قیامت که در قرآن کریم آمده .....
 ۲۱۳

- ۱- یوم الجمع ۲۱۳
- ۲- یوم التغابن روز آشکار شدن غیبها ۲۱۶
- ۳- یوم الحساب ۲۲۳
- بخشی از آیاتی که دلالت بر حسابرسی روز قیامت دارند ۲۲۴
- انواع حسابرسی در قیامت ۲۲۶
- راه رهن از محاسبه‌ی دشوار ۲۲۹
- ۴- یوم الآزفة ۲۳۱
- ۵- یوم القیامة ۲۳۲
- ۶- یوم الآخر ۲۳۴
- ۷- یوم الحق ۲۳۷
- ۸- یوم تقوم الساعة ۲۳۸
- ۹- یوم الوعيد ۲۳۸
- ۱۰- یوم عظیم ۲۳۹
- ۱۱- یوم کبیر ۲۴۰
- ۱۲- یوم الدین ۲۴۱
- ۱۳- یوم القارعة ۲۴۲
- ۱۴- یوم الفصل ۲۴۲
- ۱۵- یوم الخروج ۲۴۳
- ۱۶- یوم الموعود ۲۴۴
- ۱۷- یوم الخلود ۲۴۶
- ۱۸- یوم الحسرة ۲۴۷
- ۱۹- یوم التناد ۲۴۹
- ۲۰- یوم التلاق ۲۵۰

- ۲۵۳ ..... ۲۱- یوم ثقیل
- ۲۵۳ ..... ۲۲- یوم عسیر
- ۲۵۵ ..... ۲۳- یوم الیم
- ۲۵۶ ..... ۲۴- یوم مشهود
- ۲۵۷ ..... ۲۵- یوم معلوم
- ۲۵۷ ..... ۲۶- یوماً عبوساً قمطریراً
- ۲۵۸ ..... ۲۷- یوم البعث
- ۲۵۹ ..... ۲۸- یوم تالی السرائر
- ۲۶۰ ..... ۲۹- یوم طه الساء
- ۲۶۱ ..... ۳۰- یوم تشقق الارض
- ۲۶۲ ..... □ جهت دوّم: معنای وار ما
- ۲۶۲ ..... معنای «یکفّر»
- ۲۶۵ ..... معنای خلود
- ۲۶۶ ..... معنای فوز
- ۲۶۶ ..... □ جهت سوّم: رابطه‌ی ایمان و عمل صالح
- ۲۶۸ ..... عمل صالح چیست؟
- ۲۷۰ ..... ایمان و عمل صالح در قرآن
- ۲۷۵ ..... ایمان و عمل صالح و سعادت ابدی از منظر قرآن
- ۲۷۶ ..... همراهی ایمان و عمل صالح در روایات
- ۲۷۸ ..... □ جهت چهارم: خلود و همیشه ماندن در بهشت و جهنم
- ۲۷۸ ..... خلود و جاودانگی از دیدگاه اندیشمندان
- ۲۸۱ ..... مناظره‌ی هشام بن حکم با نظام دربارهی خلود بهشتیان
- ۲۸۳ ..... آخرت خانهی ثبوت و خلود است

- ۲۸۴ ..... صراحت برخی از آیات بر خلود و جاودانگی اهل بهشت
- ۲۸۶ ..... □ جهت پنجم: اسباب فوز و رستگاری از منظر قرآن
- ۲۸۹ ..... برخی از اسباب فوز و رستگاری از دیدگاه روایات

آیه ۱۰

- ۲۹۱ ..... تفسیر
- ۲۹۱ ..... صراحت بخشی از آیات بر خلود کفار و مکذبین
- ۲۹۳ ..... صراحت آیات بر نبود و جدانگی گنه کاران
- ۲۹۴ ..... آیاتی دیگر با واژه‌ی «یرشود»

آیه ۱۱

- ۲۹۷ ..... تفسیر
- ۲۹۷ ..... ● جهات مورد بحث در این آیه مبارکه
- ۲۹۷ ..... □ جهت اول: معنای مصیبت
- ۲۹۷ ..... مصیبت چیست؟
- ۲۹۹ ..... واژه‌ی «مصیبة» در آیات
- ۳۰۱ ..... اصل کلی وارد شدن مصیبت‌ها
- ۳۰۱ ..... پرسش و پاسخ راجع به مصیبت‌ها
- ۳۰۷ ..... مصیبت‌ها اسباب رسیدن به مقامات عالی
- ۳۱۱ ..... □ جهت دوم: مفهوم اذن در آیه
- ۳۱۶ ..... فرق اجازه با اذن
- ۳۱۷ ..... □ جهت سوم: هدایت قلبی نتیجه‌ی ایمان به خدای متعال
- ۳۱۸ ..... معنای هدایت

۳۱۹	انواع و اقسام هدایت
۳۲۱	فرق هدایت تکوینی و تشریحی
۳۲۲	هدایت کنندگان حقیقی
۳۲۲	۱- خدای متعال
۳۲۴	۲- وجود مقدس پیامبر ﷺ
۳۲۵	۳- قرآن کریم

آیه ۱۲

۳۲۷	تفسیر
۳۲۷	● جهات مورد بحث در این آیه مبارکه
۳۲۷	□ جهت اول: معنای اطاعت
۳۳۰	□ جهت دوم: مفهوم اطاعت از رسول ﷺ
۳۳۴	□ جهت سوم: معنای «تَوَلَّيْتُمْ»
۳۳۵	بخشی از آیاتی که واژه‌ی «تولی» در آنها آمده
۳۳۶	□ جهت چهارم: معنا و مفهوم «بلاغ»
۳۳۷	واژه‌ی «بلاغ» در آیات دیگر

آیه ۱۳

۳۴۱	تفسیر
۳۴۱	● جهات مورد بحث در این آیه مذکور
۳۴۱	□ جهت اول: وحدانیت خدای متعال
۳۴۲	اثبات توحید با ادله‌ی عقلیه
۳۴۲	۱- تفکر

- ۲- برهان علیت ۳۴۴
- ۳- برهان ترکیب ۳۴۵
- اقسام ترکیب ۳۴۵
- ۴- برهان وحدت عالم ۳۴۶
- ۵- برهان نامتناهی بودن وجود خداوند ۳۴۶
- توحید در قرآن ۳۴۸
- توحید در روایات ۳۴۹
- جهت دوم: معنای مفهوم «توکل» ۳۵۱
- توکل در قرآن ۳۵۳
- الف) عبارت «فَلْيَتَّوَكَّلْ» ۳۵۴
- ب) عبارت «تَوَكَّلْنَا» ۳۵۴
- ج) عبارت «يَتَوَكَّلُونَ» ۳۵۶
- د) عبارت «يَتَوَكَّلْ» ۳۵۶
- توکل در روایات ۳۵۷

آیه ۱۴

- ۳۶۳ ..... ۳۶۳
- شان نزول آیه ۳۶۳
- تفسیر ۳۶۵
- جهات مورد بحث در آیه مذکور ۳۶۵
- جهت اول: معنای «من ازواجکم» ۳۶۵
- والدین شایسته دوستان حقیقی ۳۷۵
- جهت دوم: معانی واژه‌های «عفو» و «صفح» و «غفور» ۳۷۸

آیهی ۱۵

- ۳۸۳ ..... تفسیر
- ۳۸۳ ..... ● جهات مورد بحث در آیه
- ۳۸۳ ..... □ جهت اول: اموال و اولاد از دیدگاه قرآن
- ۳۸۳ ..... اموال در قرآن
- ۳۸۵ ..... یک تبارتبی نظیر
- ۳۸۹ ..... فتنه‌ی مال و فرزند در نگاه روایات
- ۳۹۴ ..... هدف از جمع آوردن اموال
- ۳۹۶ ..... □ جهت دوم: معن و مفهومی و اثبات «فتنه»
- ۳۹۹ ..... برخی از عوامل پیروزی در زمان سید الهی
- ۳۹۹ ..... ۱- صبر
- ۴۰۱ ..... ۲- تقوا و خویش‌داری
- ۴۰۱ ..... ۳- تسلیم و فرمان‌برداری
- ۴۰۲ ..... ۴- نگاهی به رفتار پیامبران الهی علیهم‌السلام در برابر آزمایش‌ها
- ۴۰۴ ..... فلسفه‌های امتحانات الهی
- ۴۰۴ ..... ۱- پرورش و تربیت انسان
- ۴۰۷ ..... ۲- بیداری از غفلت

آیهی ۱۶

- ۴۱۱ ..... تفسیر
- ۴۱۱ ..... ● جهات مورد بحث در آیهی مذکور
- ۴۱۱ ..... □ جهت اول: معنا و حقیقت تقوا

۴۱۴	تقوا در قرآن
۴۱۶	جایگاه اهل تقوا
۴۱۷	نشانه‌های متقین
۴۱۸	تقوا در روایات
۴۲۰	□ جهت دوّم بحث: شنیدن و اطاعت کردن
۴۲۲	واژه‌ی «سمع» در برخی از آیات
۴۲۳	اهمیت شنیدن
۴۲۴	□ جهت سوّم: انفاق کردن
۴۲۴	کمّیت و کیفیت انفاق در سیره‌ی متقین
۴۲۷	پاداش انفاق
۴۲۹	سیره‌ی عملی بزرگان دینی در انفاق
۴۳۲	□ جهت چهارم: بخل
۴۳۳	مذمّت بخل در قرآن
۴۳۵	مذمّت بخل در روایات
۴۳۷	حب مال در روایات
۴۳۸	□ جهت پنجم: فلاح و رستگاری نتیجه‌ی انفاق و ترک بخل
۴۳۹	فلاح و رستگاری در قرآن
۴۴۰	عوامل رستگاری از منظر قرآن
۴۴۰	۱- ایمان
۴۴۰	۲- نماز
۴۴۱	۳- تزکیه‌ی نفس
۴۴۲	۴- تقوا
۴۴۳	۵- زکات

- ۴۴۳ ..... ۶- جهاد.
- ۴۴۴ ..... ۷- استفاده از وسیله برای تقرب به حق
- ۴۴۶ ..... ۸- امر به معروف و نهی از منکر
- ۴۴۷ ..... ۹- صبر و استقامت
- ۴۴۷ ..... ۱۰- توبه
- ۴۴۸ ..... ۱۱- پرهیز از دوستی با دشمنان خدای متعال
- ۴۵۰ ..... ۱۲- یادآوری نعمت‌های الهی
- ۴۵۲ ..... فلاح و رستگاری در روایات

آیه ۱۷

- ۴۵۵ ..... تفسیر
- ۴۵۵ ..... ● جهات مورد بحث
- ۴۵۵ ..... □ جهت اول: قرض دادن به خدای سبحان
- ۴۵۵ ..... قرض الحسنه در قرآن کریم
- ۴۵۹ ..... □ جهت دوم: هدف پروردگار از استقراض

آیه ۱۸

- ۴۶۳ ..... تفسیر
- ۴۶۴ ..... خدای آگاه به غیب و شهادت در آیات قرآن

فهرست‌ها

- ۴۶۷ ..... فهرست آیات
- ۴۶۹ ..... فهرست روایات
- ۴۹۳ ..... فهرست منابع و مآخذ
- ۵۰۱

سراغاز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بی تردید آن موهبتی که از جانب پروردگار ربّ العالمین و به وسیله‌ی جبرئیل روح الامین بر قلب حضرت خیر المرسلین صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نازل شده باشد می‌تواند زمینه ساز هدایت مالمیا و *هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ*^(۱) و *مَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ*^(۲) قرار گیرد.

و همان طوری که خود فرماید: *إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ*^(۳) به راستی که این قرآن، به راستی که توارترین راه‌هاست، هدایت می‌کند.

و به فرموده‌ی همان کسی که قلب و سینه‌اش جایگاه نزول کتاب شد:

«فَإِذَا التَّبَسَّتْ عَلَيْكُمُ الْفِتْنُ كَقَطْعِ السَّيْلِ الْمُظَامِ فَعَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ؛ فَإِنَّهُ شَافِعٌ مُّشَفَّعٌ، وَمَاحِلٌ مُّصَدَّقٌ، وَمَنْ جَعَلَهُ أَمَامَهُ قَبْلَهُ إِلَى الْحَيَّةِ، وَمَنْ جَعَلَهُ خَلْفَهُ سَاقَهُ إِلَى النَّارِ»^(۴).

۱. (این قرآن) مایه‌ی هدایت پرهیزکاران است. سوره‌ی بقره آیه‌ی ۱۷۹.

۲. (این قرآن را) بند و اندرزی برای پرهیزکاران قرار دادیم. سوره‌ی بقره آیه‌ی ۱۷۶.

۳. سوره‌ی اسرا آیه‌ی ۹.

۴. وقتی که فتنه‌ها چون باره‌های شب تاریک (راه خدا و راه نجات) بر شما مشنبه گردد، در آن هنگام بر شما باد تمسک به قرآن؛ زیرا که او شفاعت‌کننده‌ای است که شفاعت و وساطتش مورد قبول واقع شده، و گزارش دهنده‌ی بدی‌ها است که سخن او تصدیق شده است، هر کس آن را پیش رو قرار دهد، و بر طبق راهنمایی‌های او قدم بردارد. این قرآن

روشن است آنچه که بهشت و فوز الی الجنة و رضوان فی دار السلام را به ارمغان خواهد آورد، تمسک به ظاهر الفاظ قرآن و دور ماندن از حقیقت و باطن آن نیست که این خود از بزرگترین بلاها و آسیب‌های جوامع اسلامی می‌باشد. در نتیجه تنها راه نجات و رستگاری مسلمانان بازگشت آنان به حقیقت قرآن و بهره‌گیری از فرامین و دستورات آن با تکیه به کلمات و روایات ذوات مقدسه‌ی معصومین علیهم‌السلام که مصداق آیه‌ی شریفه‌ی: «وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ»^(۱) می‌باشند برپاده کردن قرآن در تمام عرصه‌های زندگی است.

لذا به خاطر اهمیت آن کریم و نیاز جامعه به آموزه‌های قرآنی و درخواست‌های جمعی از طالبان علوم دینی، تصمیم به احیا و نشر دروس تفسیر محقق والامقام مفسر مدقق حضرت آیت الله حاج شیخ علی مهدوی دامغانی گرفته شد.

این مجموعه افتخار دارد که با تحقیق و ترجمه و تدوین دروس معظم له آن را به رشته‌ی تحریر درآورد و در اختیار علاقه‌مندان به سیر و پژوهشگران و محققان حقایق قرآنی قرار دهد.

کتاب حاضر برگرفته از مجموعه سخنرانی‌های حضرت والا علیه‌السلام - دام ظلّه -

→ او را به سوی بهشت می‌کشاند، و کسی که آن را پشت سر بیندازد، باز همین قرآن از پشت سر او را به طرف دوزخ می‌راند. تفسیر عیاشی ج ۱ ص ۲ ضمن حدیث ۱، کافی ج ۲ ص ۵۹۹ ضمن حدیث ۲، نوادر راوندی ص ۲۲.

۱. در حالی که تفسیر آن را جز خدا و راسخان در علم، نمی‌دانند (آنها که به دنبال فهم و درک اسرار همه‌ی آیات قرآن در پرتو علم و دانش الهی می‌باشند). سوره‌ی آل عمران آیه‌ی ۷.

پیرامون تفسیر سوره‌ی مبارکه‌ی تغابن می‌باشد که در شب‌های شنبه سال ۱۳۹۰ شمسی در مکتبه مهدویه (مشهد مقدس) برای جمعی از مومنین و فضلا و دانش‌پژوهان علوم قرآنی بیان شده است، و پس از انجام مراحل نگارش به صورت فعلی در اختیار خوانندگان محترم قرار گرفته است.

این اثر کوشیده است که با تدقیق و تحقیقی جامع و بیان ظرایف و لطایف در آیات قرآن کریم و بهره گرفتن از روایات ائمه‌ی طاهریین - صلوات الله علیهم اجمعین - با قلم رسا، راه فهم و درک مضامین آیات شریفه را هموار کند، به امید آن که خدمتی در حد بضاعت به جامعه‌ی اسلامی کرده باشد.

از عزیزانی که در مراحل مختلف آملف آماده سازی این اثر کمک نموده‌اند تقدیر و تشکر می‌گردد، و برای آنان مرفیقین و سرافرازی و سعادت در دنیا و آخرت را از حضرت سبحان جلّ ذکره مسالت در می‌نمایم.

و از همه‌ی خوانندگان محترم و بزرگوار، خاطر لغزش‌ها و کاستی‌های احتمالی، ضمن پوزش تقاضا نمودیم موارد حتمال را یادآوری نمایند تا در چاپ‌های بعدی اصلاح گردد.

ان شاء الله این تلاش مورد رضایت پروردگار متعال سبحان و تعالی و موجب خوشنودی قطب عالم امکان و تتمه‌ی دور زمان حضرت بقیة الله الاعظم - عجل الله تعالی فرجه الشریف - قرار گیرد.

محمد جواد مهدوی دامغانی